

Příběh štěrkonosné Bečvy

seriál
**PŘÍRODA
VALAŠSKA**

Většina vodních toků Vnějších Západních Karpat, ve kterých leží i pohoří Beskydy, patří mezi tzv. štěrkonosné řeky. Geologické podloží hor je totiž tvořeno pískovci a dalšími usazenými horninami, které snadno podléhají erozi (mechanickému obrušování) zejména silou vody. Horniny jsou následně vodou odnášeny a obrušovány do podoby různě velkých valounů – šterku. Proto na rozdíl od českých řek jsou karpatské vodní toky vyplněny šterkem. Výjimkou není ani největší valašská řeka Bečva, která pramení ve Vsetinských Beskydech ve dvou zdrojnicích – Vsetínské a Rožnovské Bečvě, které se u Valašského Meziříčí stékají a její vody pak plynou do řeky Moravy a přes Dunaj až do Černého moře.

Pohled do minulosti

Dnešní podoba řeky Bečvy je však na hony vzdálena původnímu šterkonosnému toku. Kdybychom se vrátili o necelých 200 let do minulosti, našli bychom namísto úzké a rovné řeky mohutné, až kilometr široké koryto vyplněné šterkem, ve kterém si řeka razila cestu v několika oddělených ramenech. V korytě se povalovaly kusy mrtvého dřeva, které při jarním tání nebo letních povodních přinesla kalná voda. Po každé povodni si řeka našla nová koryta skrz vrstvy šterku a jednalo se tak o velice živý přírodní systém. V zaniklých ramenech řeky vznikaly mělké tůně, které si oblíbilo mnoho vodních živočichů, zejména obojživelníci a vodní hmyz. Pestrý terén říčních ramen zase poskytoval životní prostor pro vel-

Takto vypadala Bečva v minulosti (koryto u Milotic nad Bečvou po povodních v roce 1997). Foto: Muzeum Valašsko

Voda tekoucí úzkým a rovným betonovým korytem má při povodni mnohem ničivější sílu (povodně ve Valašském Meziříčí 2009). Foto: Muzeum Valašsko

ké množství ryb – na horním toku žila hejna barevných střevlí, tmavě žíhaných hrouzků a mřenek, okatých ouklejí, veliko-

hubých vranek či dravých pstruhů a lipanů. Níže po proudu se zase proháněli stříbrtí jelci, ostroretky, plotice a pamy.

S rozvojem techniky přišla snaha mělká a široká koryta řek svázat do rovných vybetonovaných kanálů ve jménu pokroku a obrany proti povodním. Tato technická opatření (tzv. regulace vodních toků) sice snížila riziko pravidelných záplav, ale také ponížila životní prostředí mnoha vodních organismů. Ani jako ochrana proti povodním se tyto regulace zcela neosvědčily – díky hladkému a rovnému korytu má bouřlivá voda mnohem vyšší energii, než kdyby tekla širokým korytem plným šterku a tak, pokud se při velkých záplavách voda z koryta vylije, má povodeň devastující účinky.

Rychlé řešení

I v dnešní době se často přistupuje k rychlým řešením, které mohou přinést více problémů, než užitku. Hráz plánovaného vodního díla Skalička na řece Bečvě, zadržící kromě povodňové vody také šterk putující korytem. Tímto zásahem bude ohrožena nejen přírodní stabilita, ale řeka bez šterku se začne hladově zakusovat do podloží, čímž poklesne hladina spodních vod a ve výsledku bude úzké zahloubené koryto nebezpečím i při povodních. Naštěstí je příroda navzdory často neprozíravým lidským zásahům odolná a přizpůsobivá. I v současné řece Bečvě najdeme mnoho zajímavých živočichů. Ty nejzajímavější z nich si bude možná nejlépe prohlédnout od května 2016 v nově zrekonstruovaném sladkovodním akváriu v zámku Kinských ve Valašském Meziříčí. **MV**

INZERCE

MIKOSTAR

